

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 6. septembra 2012*

„Uredba (EGS) št. 918/83 — Členi 1(2)(c), 2 in 7(1) — Oprostitev uvoznih dajatev za osebno lastnino — Pojem ‚lastnina, namenjena zadovoljevanju gospodinjstskih potreb‘ — Motorno vozilo, uvoženo na ozemlje Unije — Vozilo, ki ga uporablja družinski član lastnika, ki je opravil uvoz“

V zadevi C-487/11,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Administratīvā rajona tiesa (Latvija) z odločbo z dne 15. septembra 2011, ki je prispela na Sodišče 22. septembra 2011, v postopku

Laimonis Treimanis

proti

Valsts ieņēmumu dienests,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi U. Lõhmus, predsednik šestega senata v funkciji predsednika drugega senata, A. Rosas, A. Ó Caoimh, A. Arabadžiev in C. G. Fernlund (poročevalec), sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Valsts ieņēmumu dienests N. Jezdakova, zastopnica,
- za latvijsko vlado I. Kalniņš in D. Pelše, zastopnika,
- za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj z A. De Stefanom, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo L. Bouyon in A. Sauka, zastopnika,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: latvijščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 1(2)(c), 2 in 7(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 918/83 z dne 28. marca 1983 o sistemu oprostitev carin v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 1, str. 419, v nadaljevanju: Uredba).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med L. Treimanisom in Valsts ieņēmumu dienests (latvijska davčna uprava, v nadaljevanju: VID) zaradi uvoznih dajatev za motorno vozilo, uvoženo na ozemlje Evropske unije.

Pravni okvir

- 3 V prvih treh uvodnih izjavah Uredbe je navedeno:

„ker se v primeru odsotnosti posebnih odstopanj, ki bi bila sprejeta v skladu z določbami Pogodbe, uporabljajo dajatve skupne carinske tarife za vse blago, uvoženo v [Unijo]; ker enako velja za kmetijske prelevmane in vse druge uvozne dajatve, določene na podlagi skupne kmetijske politike ali posebnih režimov, ki se uporabljajo za nekatere vrste blaga, ki nastane pri predelavi kmetijskih proizvodov;

ker pa v nekaterih točno določenih okoliščinah, ko zaradi posebnih pogojev, pod katerimi se uvaža blago, ni običajne potrebe po varstvu gospodarstva, takšno obdavčenje ni upravičeno;

ker je zaželeno, da se v takšnih okoliščinah uredi, kakor je bilo to določeno tudi v večini carinskih sistemov, da takšno blago uživa oprostitev uvozne dajatve, ki bi jo bilo sicer treba plačati“.

- 4 Člen 1(2)(c) Uredbe določa:

„Za namene te uredbe:

[...]

(c) ‚osebna lastnina‘ pomeni vsako lastnino, namenjeno osebni uporabi zadevnih oseb ali za zadovoljevanje njihovih gospodinjskih potreb.

‚Osebna lastnina‘ je zlasti naslednje:

- gospodinjska oprema,
- kolesa in motorna kolesa, osebna motorna vozila in njihovi priklopniki, prikolice za taborjenje, športna plovila in športna letala.

‚Osebna lastnina‘ so tudi gospodinjska oprema za običajne družinske potrebe, domače živali in živali za ježo, prenosna oprema za obrt ali svobodne poklice, ki jih potrebujejo zadevne osebe za opravljanje obrti ali poklica. Osebna lastnina ne po naravi ne po količini ne sme biti takšna, da bi bilo mogoče sklepati, da se uvaža v komercialne namene“.

- 5 Člen 2 Uredbe določa:

„Na podlagi členov 3 do 10 se osebna lastnina fizičnih oseb, ki prenesejo običajno prebivališče iz tretje države na carinsko območje [Unije], lahko uvozi brez uvoznih dajatev.“

6 Člen 3 Uredbe določa:

„Oprostitev je omejena na osebno lastnino, ki:

- (a) jo je imela, razen v posebnih, z okoliščinami utemeljenih primerih, zadevna oseba v lasti oziroma, v primeru blaga, ki ga ni mogoče porabiti, v uporabi na prejšnjem običajnem bivališču vsaj šest mesecev pred datumom, ko oseba preneha imeti običajno prebivališče v tretji državi, iz katere prihaja;
- (b) je namenjena za uporabo v enak namen na novem kraju običajnega bivališča.

Poleg tega lahko država članica za oprostitev določi pogoj, da so bile za takšno lastnino plačane carine in/ali davki, ki se običajno plačujejo v državi izvora oziroma v državi, iz katere oseba prihaja.“

7 Člen 7 Uredbe določa:

„1. Do izteka 12 mesecev po datumu, ko je bila sproščena v prosti promet, osebne lastnine, ki je bila uvožena dajatve prosto, ni mogoče posojati, dati kot varščino, oddajati ali prenesti, proti plačilu ali brezplačno, brez predhodnega obvestila pristojnim organom.

2. Pred vsakim posojanjem, dajanjem za varščino, oddajo ali prenosom pred iztekom v odstavku 1 navedenega roka, je treba najprej plačati ustrezno uvozno dajatev za zadevno lastnino po stopnji, ki se uporablja na dan izposoje, dajanja za varščino, oddaje ali prenosa, na podlagi vrste lastnine in carinske vrednosti, ki jo tisti dan ugotovijo ali sprejmejo pristojni organi.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 8 L. Treimanis je s sinom živel v Združenih državah. Leta 2007 sta se odločila, da se bosta preselila v Latvijo, v stanovanje, ki je last L. Treimanisa. Ta je 19. marca 2007 kot lastnik uvozil motorno vozilo brez uvoznih dajatev na podlagi člena 2 Uredbe. V prometnem dovoljenju, ki je bilo izdano istega dne, je navedeno, da je lastnik avtomobila L. Treimanis, vendar da je njegov imetnik njegov sin.
- 9 Regionalni carinski urad VID v Rigi je 17. decembra 2007 sprejel odločbo, s katero je bilo L. Treimanisu naloženo plačilo uvoznih dajatev, davka na dodano vrednost in globe v skupni višini 2 257,64 LVL. Ta odločba je bila potrjena z odločbo direktorja VID z dne 9. maja 2008. Ta je menil, da L. Treimanis ni spoštoval določb člena 7 Uredbe, saj za motorno vozilo iz postopka v glavni stvari ni mogoče šteti, da je namenjeno zadovoljevanju potreb gospodinjstva, ki ga sestavljata L. Treimanis in njegov sin. Čeprav je imel namreč po podatkih iz registra prebivalstva sin L. Treimanisa stalno prebivališče v Rigi, je študiral v Talinu (Estonija), ni pa bil zaposlen in ga je vzdrževal oče. Poleg tega naj bi imel L. Treimanis še vedno prijavljeno stalno prebivališče v Združenih državah, kjer naj bi živel od jeseni 2007. V teh okoliščinah je direktor VID sklepal, da L. Treimanis in njegov sin ne živita skupaj in da za navedeno vozilo ni mogoče šteti, da je bilo uvoženo za potrebe gospodinjstva.
- 10 L. Treimanis je pri Administratīvā rajona tiesa vložil tožbo za razveljavitev navedene odločbe z dne 9. maja 2008. Zatrjeval je, da je direktor VID neutemeljeno skrčil vsebino pojma „gospodinjstvo“, ki naj bi pomenil skupno upravljanje zadev in naj bi zajemal tudi dolžnost staršev, da vzdržujejo svoje otroke. Poleg tega je trdil, da med njim in njegovim sinom ne obstaja posodbena pogodba, temveč preprosto pooblastilno razmerje, pri čemer je sin pooblaščen za delovanje v interesu očeta in avtomobil ni namenjen zadovoljevanju potreb sina. Njegovo razmerje s sinom naj bi bilo torej treba presoјati v družinskem okviru.
- 11 Direktor VID je trdil, da je L. Treimanis to vozilo sinu izročil v okviru „posodbene“ pogodbe in da je ta zato na prometnem dovoljenju naveden kot imetnik navedenega vozila.

- 12 Ker je imelo Administrativā rajona tiesa dvome glede vprašanja, ali je treba zaradi okoliščin zadeve uvoženi avtomobil šteti za lastnino, ki se uporablja za potrebe gospodinjstva L. Treimanisa in njegovega sina, ali za predmet posodbe v smislu člena 7 Uredbe, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 7(1) Uredbe [...] lastniku osebnega avtomobila, ki je ta avtomobil v Evropsko unijo uvozil iz tretje države, prepoveduje, da ga neodplačno odstopi v uporabo družinskemu članu, ki je svoje bivališče dejansko prenesel iz tretje države v Evropsko unijo in s katerim je lastnik avtomobila pred uvozom avtomobila v Evropsko unijo živel v skupnem gospodinjstvu, če lastnik avtomobila od uvoza avtomobila v Evropsko unijo še naprej povečini prebiva v tretji državi?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 13 Predložitveno sodišče želi z vprašanjem izvedeti, ali je treba člena 2 in 7(1) Uredbe razlagati tako, da je lastnik osebnega motornega vozila, ki je svoje „običajno prebivališče“ prenesel iz tretje države v državo članico Unije in ki je to vozilo uvozil iz te tretje države v navedeno državo članico, upravičen do oprostitve uvoznih dajatev, če navedeno vozilo na ozemlju Unije neodplačno uporablja njegov družinski član, s katerim je živel v skupnem gospodinjstvu v navedeni tretji državi, medtem ko ta lastnik po uvozu še naprej povečini prebiva v tej tretji državi.
- 14 Za odgovor na to vprašanje je treba na prvem mestu preveriti, ali zadevno motorno vozilo izpolnjuje pogoje za oprostitve uvoznih dajatev, na drugem mestu pa ugotoviti, ali pride v položaju, kot je ta v postopku v glavni stvari, do izgube pravice do oprostitve uvoznih dajatev, kar bi pomenilo, da je treba te dajatve plačati.
- 15 Glede, prvič, uvoza brez uvoznih dajatev Uredba določa pogoje v zvezi z uvoznikom in v zvezi z naravo uvožene lastnine.
- 16 Člen 2 Uredbe glede uvoznika določa, da mora lastnino, da bi se ta uvozila brez uvoznih dajatev, uvoziti fizična oseba, ki prenese običajno prebivališče iz tretje države na carinsko območje Unije.
- 17 Predložitveno sodišče mora preveriti, ali je lastnik motornega vozila iz postopka v glavni stvari svoje „običajno prebivališče“ dejansko prenesel v Latvijo. Na podlagi predložitvene odločbe namreč ni mogoče ugotoviti, ali L. Treimanis dejansko prebiva v Latviji ali pa v tej državi pogosto biva. V točki 8 te odločbe je namreč navedeno, na eni strani, da se je L. Treimanis s sinom leta 2007 preselil, da bi se nastanil v Latviji, na drugi strani pa, da ima še vedno prijavljeno stalno prebivališče v Združenih državah, kjer je povečini prebival ob sprejetju odločbe z dne 9. maja 2008.
- 18 V primeru, da bi predložitveno sodišče ugotovilo, da L. Treimanis ni prenesel „običajn[ega] prebivališč[a] iz tretje države na carinsko območje [Unije]“ v smislu člena 2 Uredbe, bi morale skleniti, da zadevnega motornega vozila ni mogoče uvoziti brez uvoznih dajatev. V nasprotnem primeru pa bo treba ugotoviti, ali so izpolnjeni pogoji v zvezi z naravo uvožene lastnine.
- 19 Člen 2 Uredbe glede narave lastnine, ki se uvozi brez uvoznih dajatev, določa, da gre za osebno lastnino. V členu 1(2)(c) Uredbe je osebna lastnina opredeljena kot „lastnina, namenjena osebni uporabi zadevnih oseb ali za zadovoljevanje njihovih gospodinjstvih potreb“. Ta določba natančneje določa, da v to kategorijo spadajo tudi osebna motorna vozila.
- 20 V postopku v glavni stvari je bilo ugotovljeno, da uvoženo motorno vozilo uporablja sin uvoznika, zaradi česar ni mogoče šteti, da je namenjeno osebni uporabi uvoznika.

- 21 Torej je treba ugotoviti, ali je mogoče vozilo, kakršno je to v postopku v glavni stvari, ki ga je uvozil njegov lastnik, vendar ga uporablja lastnikov sin, šteti za „lastnino, namenjeno zadovoljevanju gospodinjskih potreb“ v smislu člena 1(2)(c) Uredbe.
- 22 V členu 1 Uredbe ni opredeljeno, kaj je treba šteti za „lastnino, namenjeno zadovoljevanju gospodinjskih potreb“. V zvezi s tem tako iz zahtev po enotni uporabi prava Unije kot iz načela enakosti izhaja, da je treba izraze določbe prava Unije, ki se pri opredelitvi smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, običajno razlagati samostojno in enotno v celotni Uniji (sodbe z dne 18. januarja 1984 v zadevi Ekro, 327/82, Recueil, str. 107, točka 11; z dne 19. septembra 2000 v zadevi Linster, C-287/98, Recueil, str. I-6917, točka 43, in z dne 17. marca 2005 v zadevi Feron, C-170/03, ZOdl., str. I-2299, točka 26).
- 23 Iz navedenega izhaja, da je treba podati samostojno razlago pojma „lastnina, namenjena zadovoljevanju gospodinjskih potreb“ iz člena 1(2)(c) Uredbe.
- 24 Za potrebe te razlage je treba opozoriti na cilje, ki jih je zakonodajalec Unije uresničeval pri sprejetju Uredbe. To sta olajšati vzpostavitev novega prebivališča v državi članici na eni strani in olajšati delo carinskim organom države članice na drugi strani.
- 25 V drugi uvodni izjavi Uredbe je navedeno, da obdavčenje uvoženega blaga „v nekaterih točno določenih okoliščinah, ko zaradi posebnih pogojev, pod katerimi se uvaža blago, ni običajne potrebe po varstvu gospodarstva, [...] ni upravičeno“.
- 26 Prav tako je treba v skladu z mnenjem Ekonomsko-socialnega odbora glede predloga uredbe Sveta (EGS) o vzpostavitvi sistema oprostitve carin v Skupnosti (UL 1980, C 72, str. 20) „jasno poudariti, da obravnavana vprašanja vplivajo na življenja posameznikov in družin, zato ni mogoče zavzeti strogega pristopa. Poleg tega je lastnina, za katero je odobrena oprostitve, uvožena v takih okoliščinah, da ne more pomeniti resne konkurence primerljivemu blagu, ki izvira iz Skupnosti, ali imeti negativnega učinka na davčni prihodek držav.“
- 27 Nazadnje, Sodišče je razsodilo, da se v skladu z upoštevnimi določbami Uredbe za nekomercialen uvoz šteje uvoz, ki se nanaša izključno na blago, namenjeno osebni ali družinski rabi potnikov (sodba z dne 4. junija 2002 v zadevi Lyckeskog, C-99/00, Recueil, str. I-4839, točka 25). Prav tako je na podlagi člena 1(2)(c) Uredbe najprej bistveno, da osebna lastnina ne po svoji naravi ne po količini ni taka, da bi bilo mogoče sklepati, da se uvaža v komercialne namene (zgoraj navedena sodba Feron, točka 20).
- 28 Poleg tega bi bili cilji Uredbe težje dosegljivi, če bi se za osebno lastnino, ki ni uvožena v komercialne namene, naložile uvozne dajatve, kot je generalni pravobranilec M. Poiares Maduro poudaril v točki 74 sklepnih predlogov v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Feron.
- 29 Zato se oprostitve dajatev prizna za uvoz lastnine, katere uporaba je tesno povezana z zasebnim življenjem zadevne osebe in njene družine in je brez komercialnega predznaka. Pojem „lastnina, namenjena zadovoljevanju gospodinjskih potreb“ je treba razlagati ob upoštevanju teh ugotovitev.
- 30 Ker je iz člena 1(2)(c) Uredbe razvidno, da je osebno motorno vozilo osebna lastnina, je treba ugotoviti, ali je tako vozilo mogoče šteti za lastnino, namenjeno zadovoljevanju gospodinjskih potreb uvoznika, če ga uporablja družinski član uvoznika.
- 31 Ob upoštevanju načel iz točk od 24 do 29 te sodbe ni razvidno, da bi bilo mogoče uporabo take lastnine s strani družinskega člana uvoznika šteti za komercialno.
- 32 Vendar pa je treba natančneje določiti vsebino pojma „družinski član“ uvoznika.

- 33 V zvezi s tem Komisija opozarja, da člen 1(f)(i) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, spremenjeni in posodobljeni z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 307/1999 z dne 8. februarja 1999 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 335), „družinskega člana“ opredeljuje kot „vsako osebo, ki je opredeljena ali priznana za člana družine ali za člana gospodinjstva z zakonodajo, po kateri se zagotavljajo dajatve [...]; kadar ta zakonodaja kot člana družine ali člana gospodinjstva opredeljuje le osebo, ki stalno prebiva pod isto streho kot zaposlena ali samozaposlena oseba ali študent, velja ta pogoj za izpolnjen, če ga slednja pretežno vzdržuje“.
- 34 Poleg tega člen 2(2)(c) Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46) „družinske člane“ opredeljuje kot „potomce v ravni črti, ki so mlajši od 21 let ali so vzdrževane osebe“.
- 35 Ob upoštevanju teh določb in za namene opredelitve „lastnine, namenjene zadovoljevanju gospodinskih potreb“, je mogoče, ko oseba uvozi lastnino, njenega družinskega člana opredeliti kot osebo, ki stalno prebiva pod isto streho kot uvoznik ali ki jo ta pretežno vzdržuje.
- 36 Iz teh elementov izhaja, da je osebno motorno vozilo, ki ga uporablja družinski član uvoznika, to je oseba, ki z njim živi pod isto streho ali ki jo ta pretežno vzdržuje, mogoče opredeliti kot „lastnino, namenjeno zadovoljevanju gospodinskih potreb“ v smislu člena 1(2)(c) Uredbe. Predložitveno sodišče mora ugotoviti, ali družinski član zadevnega uvoznika v postopku v glavni stvari izpolnjuje zgoraj navedeni pogoj.
- 37 Glede, drugič, vprašanja, ali lahko uporaba osebnega avtomobila, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, povzroči izgubo pravice do oprostitve uvoznih dajatev na podlagi člena 7 Uredbe, je treba poudariti, da je namen tega člena z izgubo pravice do oprostitve sankcionirati transakcije, na podlagi katerih lastnik osebne lastnine ne uporablja več, ker jo je prenesel, oddal, posodil ali dal za varščino v dvanajstih mesecih od uvoza. Ker uvožena lastnina ni več namenjena osebni rabi uvoznika ali zadovoljevanju potreb njegovega gospodinjstva, ne more biti več predmet oprostitve, ki je vezana na to uporabo.
- 38 Položaj, ki je urejen s tem členom 7(1), je drugačen od položaja v postopku v glavni stvari, v katerem – v okoliščinah, ki so navedene v točki 36 te sodbe – zadevno lastnino uporablja družinski član uvoznika za potrebe gospodinjstva, ker se v tem položaju uvoznik iz postopka v glavni stvari ni odpovedal uporabi svoje lastnine za potrebe gospodinjstva, ne glede na to, kakšna je pravna kvalifikacija dajanja na razpolago te lastnine družinskemu članu tega uvoznika. Torej, če osebno motorno vozilo, ki je bilo uvoženo dajatev prosto, uporablja družinski član uvoznika, to je oseba, ki z njim živi pod isto streho ali ki jo ta pretežno vzdržuje, ta uporaba ne povzroči izgube pravice do oprostitve.
- 39 Iz vsega zgoraj navedenega je razvidno, da je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da je treba člena 2 in 7(1) Uredbe razlagati tako, da je mogoče dajatev prosto uvoziti osebno motorno vozilo, uvoženo iz tretje države na carinsko območje Unije, če je uvoznik svoje običajno prebivališče dejansko prenesel na carinsko območje Unije, kar mora preveriti nacionalno sodišče. Za vozilo, ki ga neodplačno uporablja družinski član tega uvoznika, to je oseba, ki z njim živi pod isto streho ali ki jo ta pretežno preživlja, kar mora preveriti nacionalno sodišče, se šteje, da je namenjeno zadovoljevanju potreb gospodinjstva uvoznika, ta uporaba pa ne povzroči izgube pravice do navedene oprostitve.

Stroški

- 40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člena 2 in 7(1) Uredbe Sveta (EGS) št. 918/83 z dne 28. marca 1983 o sistemu oprostitve carin v Skupnosti je treba razlagati tako, da je mogoče dajatev prosto uvoziti osebno motorno vozilo, uvoženo iz tretje države na carinsko območje Evropske unije, če je uvoznik svoje običajno prebivališče dejansko prenesel na carinsko območje Evropske unije, kar mora preveriti nacionalno sodišče. Za vozilo, ki ga neodplačno uporablja družinski član tega uvoznika, to je oseba, ki z njim živi pod isto streho ali ki jo ta pretežno preživlja, kar mora preveriti nacionalno sodišče, se šteje, da je namenjeno zadovoljevanju potreb gospodinjstva uvoznika, ta uporaba pa ne povzroči izgube pravice do navedene oprostitve.

Podpisi